

EUGEN LUPU

POVESTIRI de RĂTĂCIT

CÎȘMIGIU
books

Statui vii

Într-un colț uitat de hartă și ignorat de GPS-uri, acolo unde ceasurile își făceau de cap, iar găinile circulau nestingherite pe mijlocul drumului de pământ, ca niște dive cu coafuri permanente, s-a întâmplat un lucru ce avea să zdruncine liniștea rurală din temelii.

Totul a început cu primarul nostru, domnul Tănase – un om cu suflet de artist, minte de copil și gusturi vestimentare discutabile. Avea o slăbiciune aparte pentru pălării: una pentru fiecare zi a săptămânii și încă vreo cincizeci pentru „ocazii speciale”. Într-o zi, în timp ce contempla fundul unei cești de cafea și se întreba dacă zațul poate fi considerat o formă de artă abstractă, a avut o revelație: satul nostru adormit avea nevoie de o schimbare. Și cum altfel, dacă nu prin artă?

– Arta salvează! – a strigat el din senin, sperindu până și motanul comunității, un filozof leneș pe nume Aristotel.

Dar n-avea bani pentru statui adevărate, din bronz sau marmură. Așa că a avut o idee... originală: să pună pedestaluri goale prin tot satul. Pedestalurile nu erau pentru statui, ci pentru oameni. Apoi, contra unei sume modice, oricine putea urca pe unul și deveni... statuie umană.

– De ce să plătim mii de lei pentru figuri rigide, când putem avea gratis originalitatea vecinului, încremenit în poziția lui favorită? – a exclamat primarul, cu un entuziasm debordant și o pălărie cu pene de fazan.

În câteva zile, satul s-a umplut de pedestaluri, ca o expoziție în aer liber. Erau din beton, unele rotunde, altele pătrate, amplasate strategic la colțuri de stradă, lângă cârciumă sau chiar în fața primăriei.

Inițial, oamenii au râs. Apoi au început să urce pe ele. Și, din acel moment, nimic n-a mai fost la fel.

Prima „statuie vie” a fost domnul P., filozoful nostru de serviciu, cunoscut în sat pentru faptul că citea Kant cu aceeași expresie cu care citea și eticheta de la detergent. Cu pipa în colțul gurii și sprânceana ridicată, părea rupt dintr-un muzeu al gânditorilor moderni, pufăind și privind gânditor spre infinit (sau poate doar spre cârciuma din colț, cine știe).

– Meditez la absurdul existenței... sau poate doar la meniul de prânz. Nu sunt sigur – murmură el cu o voce gravă, în timp ce niște copii încercau să-l gâdile cu o coadă de păpădie.

Apoi a urcat și tanti Marioara, croșetând cu o viteză ce sfida legile fizicii. Tricota un fular care, după două ore, cobora deja de pe pedestal și traversa strada până în grădina vecinului. Când un turist german a întrebat dacă e parte din instalație, tanti Marioara i-a răspuns scurt:

– Nu, dragule. Eu fac fularul pentru iarnă. Și iarna vine și în Germania, să știi!

Așa a început haosul. Un haos frumos, teatral, ridicol și poetic. Copiii își făceau statui-pirați, părinții pozau în zei greci, iar adolescenții... ei bine, adolescenții deveniseră niște statui ale vanității moderne, cu telefoanele în mână și zâmbetul de Instagram înghețat pe chip.

A fost și o scenă antologică: un turist elvețian, confuz de tot ce vedea, s-a apropiat de un domn îmbrăcat în togă, pictat cu vopsea aurie, și, crezând că e statuie, l-a împins ușor cu bastonul. Omul, orbit de soare și pictat pe față cu vopsea lavabilă, a țipat:

– Sunt viu, dom'le! Viu!

Turistul a țipat și el. Apoi au țipat și curcanii din curtea alăturată. Toată strada a intrat în panică artistică. A fost o simfonie de țipete, fluturări de aripi și râsete de vecine pe marginea drumului.

În altă zi, un copil insistent a încercat să hrănească o „statuie” cu biscuiți, șoptindu-i complice:

– Ia, robotule, energie de grâu!

Statuia – un domn cu ochelari și mustață stufoasă – n-a rezistat tentației și a molfăit doi biscuiți înainte să spună:

– Acum sunt cu bateriile pline!

Pe măsură ce faima satului creștea, odată cu numărul turiștilor, găinile au început să devină incomfortabile. Ele, care fuseseră cândva reginele ulițelor, erau

acum împinse în decor de oameni cu vopsea pe față și poziții ciudate.

Primarul le-a mutat pe o insuliță artificială din mijlocul iazului. A numit-o „Insula Găinilor”. Găinile, puțin confuze, au acceptat situația.

În general, satul înflorea. Turiștii veneau în valuri, selfie-urile cu statui umane deveniseră virale, iar hotelurile de pe o rază de 100 km ofereau reduceri pentru „vizitatori artistici”. Se deschiseseră tarabe cu vopsele pentru piele, haine vintage, coronițe din flori și... plastilină pentru cei care voiau să-și „sculpteze” ideile în timp ce se aflau pe piedestal.

Un senior, venerabilul nostru cititor de ziar de duminică, a fost printre primii care a avut curajul să cugete pe această temă:

–N-am mai văzut atâta creativitate de când muma m-a făcut! – spunea el, în timp ce își rezerva piedestalul preferat pentru a citi în liniște.

Primarul, între două conferințe de presă și o tăiere de panglică, și-a închiriat și el unul, pe cel din fața primăriei. Stătea ore în șir, cu pălăria lui cea mare, într-o poziție de gânditor tragicomic:

– Meditez la impactul cultural al propriei mele genialități...

Dar, ca în orice poveste care se respectă, a apărut un „dar”...

Într-o zi, o mașină neagră, lucioasă, cu număr de București, a oprit în centrul satului. Din ea a coborât un personaj sinistru: un critic de artă celebru, cunoscut sub

numele de Profesorul Cuțitoi (rigid, dur și imposibil de îndoit).

Purtând ochelari de soare, fular din lână de alpaca și o barbă tăioasă ca un cuțit, a inspectat pedestalurile. A privit domol, apoi a oftat teatral:

– Ce caricatură de artă! Ce păcăleală vizuală! Ce... grotesc!

Primarul a venit în fugă, cu pălăria în mâini și zâmbetul ușor transpirat:

– Dar... dar oamenii sunt fericiți!

– Fericirea? Fericirea e pentru reclame la detergent. Arta adevărată trebuie să doară! Să rupă din suflet! Să te facă să plângi în baie, nu să râzi în piață!

Și astfel a izbucnit marea dezbatere. Parcă abia așteptau să se împartă în două tabere: cei care credeau în forța terapeutică a râsului și cei care visau la muzee, ploaie și tristețe metafizică.

Seniorul, cititorul etern de ziar, a devenit mediatorul spiritual al discuției:

– Poate că avem nevoie de ambele. Poate că aceste statui sunt artă vie, în care omul devine și sculptor, și lut. Și dacă zâmbetul e rezultatul... atunci nu e tot artă?

Primarul, sleit de controverse, a convocat un referendum local. Întrebarea era simplă: „Arta vie e artă... sau doar distracție?”

După trei zile de vot, rezultatul a fost... egalitate.

– Atunci să trăiască ambele sensuri! – a declarat primarul, urcând pe pedestalul din fața primăriei cu un microfon și o pălărie în formă de cap de unicorn.

A decis ca, în fiecare an, să se organizeze Festivalul Statuilor Vii – cu juriu internațional, trofee și parade.

Și așa, satul nostru a rămas un loc unic în lume, unde arta și distracția se îmbină într-un mod inedit.

Criticul Cuțitoi, frustrat, a plecat înapoi la oraș. Dar zvonurile spun că, în fiecare seară, înainte să adoarmă, se uită lung la peretele gol din camera lui și se întreabă:

„Oare cum ar fi să fiu și eu statuie? Poate, acolo, sus, pe un pedestal, aș înțelege sensul vieții...”

Sufletul banilor

Din adâncurile tulburi ale comunității, acolo unde uitarea își țese pânza groasă peste visele oamenilor, primarul și-a cumpărat o saltea zburătoare – un hibrid grotesc între tehnologie și aroganță. Așezat cu o nepăsare regală într-un fotoliu vechi, scorojit ca o scoarță de copac blestemat, el plutește deasupra satului ca o fantomă cu acte în regulă. Salteaua, cu ventilatoare sclipind în beznă și baterii ce sug energie parcă din însăși miezul întunericului, levitează ca o amenințare mută.

Umbra lui, rece și grea, se întinde peste ulițele desfundate, acoperite de buruieni care par să râdă batjocoritor, peste case care se scufundă lent în noroiul uitării, peste școala părăsită unde, odinioară, râdeau copii – acum doar un decor pentru ecoul singurătății. Ce altceva poate aduce nepăsarea, dacă nu deșertăciune și uitare?

– Alo, ești bine? – răsună vocea primarului, un strigăt rupt dintr-un vis prost.

– Cum să fiu bine? Când totul începe să se îngroape în pământ înainte să moară! – răspunde băiatul, stând lângă intrarea în capela cimitirului, ca un paznic al adevărilor uitate.

– Of, of... – oftează primarul, cu teatralitatea unui actor care vrea să intre într-un rol.

– Of-of, primare-primare... De când te-ai apucat să fii îngrijorat? – îl ceartă băiatul, agitându-și mâinile ca niște păsări captive.

– Uite, facem ce putem. Așteptăm niște fonduri și...

– O, daaa! Dar eu prefer un ceas stricat – îl taie băiatul. – Āla măcar îmi arată de două ori pe zi adevărul!

– Haide, băiete, nu fi sarcastic. Chiar vrem să ajutăm!

– Sigur, sigur. Uite, moșule... data viitoare când te naști și ajungi la poarta dintre cer și pământ, spune-i paznicului să-ți dea aripi, nu mâini... că mâinile ți le-ai folosit doar pentru semnături, nu pentru oameni.

Primarul îl privește cu dispreț, dar în ochii lui se clatină o umbră de neliniște.

– Băiete... băi, asta este! Poți face ceva?.. Nu poți face nimic!

Salteaua zburătoare plutește spre capela cimitirului ca o corabie a morții, fără destinație.

– Și când vei ajunge pe Pământ din nou, să nu mai calci printre oameni... Zboară peste păduri negre, peste ape fără fund, peste case în care ecoul plânge și stai acolo sus, în liniște. Aici, jos, cu picioarele pe pământ... e greu, moșule. E tare greu.

– Ai ajuns? – întreabă primarul, încercând să fugă de greutatea cuvintelor.

– Bineînțeles, moșule.

– N-ai mai fost prin sat de ani și ani...

– Normal. Locuiesc pe partea cealaltă a Pământului.

Un fior rece îl străbate pe primar. Gândul îi zboară la tatăl băiatului, dispărut ca un fum din peisajul satului.

– L-ai găsit pe tatăl tău între patru scânduri?

– Evident că nu. Între șase, dacă pui și capetele!

Primarul își pleacă privirea. Putea fi și el acolo, între acele scânduri, alături de toți prietenii săi din tinerețe, acum doar niște nume pe cruci șterse de ploii.

– Vrei să-l ții în capelă până-l bagi în pământ?

– Da. Acasă mă încurcă...

– Și cum?

– A murit fără să-mi spună unde ținea banii.

Un zâmbet îngust, viclean, se înfiripă pe buzele primarului. Pofța de bani, veche ca lumea, n-are vârstă.

– Avea mulți?

– Mulți! – exclamă băiatul, cu un amestec de furie și amărăciune.

– Ooo...

– Și până-l îngrop, închiriez un buldo-excavator și scot tot: pereți, curte, temelie, până găsesc banii!

– Așa ceva n-am mai văzut...

– Vezi acum.

Primarul zâmbește rece, ca un funcționar al iadului.

– Ca să demolezi casa, îți trebuie autorizație.

– Serios!